

IN HET JAAR DES HEEREN 1862

door Ivan VAN HYFTE

Het jaar is amper één uur oud of sergeant-majoor Leopold L'ALLEMAND, van het 8ste linieregiment, valt in het eerste Bassin, recht tegenover de Sint Jorisstraat. Had hij té uitbundig nieuwjaar gevierd of speelde de dichte mist, die al enkele dagen aan de kust hing, hem parten ? Hij vindt de dood in het ijskoude, grauwe water.

Drie dagen later opnieuw een verdrinkingsdood : een jongetje van elf speelt op het ondikke ijs dat de walgrachten toedekt en zakt er door... Nog dezelfde maand zal soortgelijk drama zich herhalen maar op het nippertje kan de avontuurlijke bengel gered worden door een uitgestoken hand. "On a souvent besoin d'un coup de main, rarement d'un coup de pied" merkt de journalist van la Feuille d'Ostende droogjes op.

Kommer en kwal genoeg die vriesmaand.

Op 19 januari houdt de filantropische vereniging "Poule Monstre" in Hôtel de Gand al zijn derde broorduitdeling : 670 broden gaan naar de armen in de stad. 's Nachts, op 25 januari, zinkt de Oostendse sloep "Sinte Anna", na aanvaring met een spookschip dat zijn reis voortzet; de bemanning springt op een reddingsbootje om later opgepikt te worden door een Oostendse collega, de "Succes".

Het ongezonde weer van eind januari maakt veel slachtoffers onder de kinderen : Clemence DEBRUYNE (2 m.), Joseph DE MEYER (2 m.), Irma DECOCK (15 m.), Pierre DESMET (3 j.), Edmond WYNSBERGHE (2,5 j.) en Henri NERCKENBRACK (4 j.), allen zijn ze nog geen 5 jaar oud wanneer ze aan de Nieuwpoortsesteenweg een kindergrafje krijgen. Apotheker LAUWERS aan de Groentenmarkt doet dan weer gouden zaken met een nieuw "wondermiddel" : een "véritable elixir tonique anti-glaireux du docteur Guillie". Uit Parijs dan nog wel !

Na hun nieuwjaarsbanket heeft het gemeentebestuur in februari heel wat af te werken op haar agenda. De raad beslist in zitting van 2 februari het hooiland op het oude kerkhof voor 9 jaren te verpachten aan Charles FEYS en Louis HAMILTON die hun koeien, schapen of geiten er niet mogen laten grazen.

Ander dierennieuws komt uit Londen : een vereniging van dierenbeschermers stuurt een brief naar burgemeester Jean VAN ISEGHEM waarin ze zich ergert aan de onwaardige manier waarop kippen vanuit Oostende worden overgebracht. Opgesloten in kratten sterven vele onderweg. Er worden maatregelen gevraagd tegen "these acts of cruelty". Heuglijker nieuws komt uit het casino-stadje Spa. Oostende krijgt zijn deel in de winsten van de kansspelen voor het jaar 1861. 31.490,99 Fr. zal aangewend worden voor de verfraaiing van de badstad.

Café du Nord moet het met bescheidener middelen doen. Naar aanleiding van hun tombola wordt beslist 6 arme jongens en meisjes op het Hazegras uit te dossen bij hun 1ste communie. De hertog van Brabant - later Leopold II - koopt voor honderd frank lotjes.

Ook voor cultuur is er geld. Op 24 februari voert het gezelschap "Nationaal Tooneel van Westvlaanderen" in het stadstheater een dolle klucht op : "Anne-Mie of de gevolgen eener goede opvoeding".

Maart is dé karnavalmaand. Dit merk je aan de geanimeerde "Grands Bals parés et masqués" in de Sociétés Royales van La Rhétorique, des Bouleurs en die van Willem Tell. Op straat is alles

probleemloos verlopen. Weinig maskers; wellicht zit het slechte weer er voor iets tussen. Wie niet meer moet "masjherm" is Etienne SANDERS. Als bakker heeft ie met het gewicht van zijn brood gesjoemeld en krijgt 22 Fr. boete aan zijn broek, met nog eens 10 dagen gevangenis bovenop. Voor onze vissers is óók weinig pret te beleven. Zowat 150 sloepen – de bijna voltallige vloot – zijn al 15 dagen in zee (normaal blijven ze 5 à 7 dagen weg) en kunnen door de hevige Z.W. wind niet binnenlopen. En met de vastenperiode wordt het visje altijd duurder betaald.

Voor de "kopaazje" van een tweetal sloepen die op 2 april de grote visserij met kollijn herneemt, is dit geen aprilvis. Voor de moruwevangst te zoute zeilen ze tot aan de Doggersbank en de Fär Öer-eilanden. Hard labeur ! De viskoppen met een flekmes opensnijden, de ingewanden er uithalen. Na het wassen knijpen ze het bloed uit door de staart te wringen. De zouter tenslotte overgiet de kabeljauw met een schep zout in een daartoe bestemde ton.

Dezelfde maand trouwen 15 koppels, waaronder 10 vissers. Het berichtje staat naast een ander "opmerkelijk" huwelijk. In Constantinopel huwt een weduwnaar van 6 vrouwen, vanwie hij 19 kinderen had met een weduwe van 5 mannen die op haar beurt 12 kinderen ter wereld bracht.... Hoeveel kinderen zouden visser Edouard VROOME en Marie BRYS krijgen die op 22 april hun ja-woord geven ?

Vanaf 1 mei is er omwille van de Wereldtentoonstelling in Londen een dagelijkse verbinding Keulen-Oostende-Londen. Engeland, dat zo graag "Britain rules the waves" zingt, regeert niet alleen over de golven maar nog meer over de Europese, industriële markten. 7 mei : met dertien zijn ze, de eerste baders. Ook de eerste sloepen zijn terug thuis van de Fär Öer. Op 11 mei zet de bemanning 47 tonnen moruwe op de kade. Twee weken later, lopen tussen 23 en 30 mei nog 12 tweemastsloepen binnen van de Doggersbank, samen goed voor 302 tonnen ingezouten vis. Zouden de kinderen van het Hazegras straks levertraan moeten nemen als vitaminerijk voedsel ?

In hun wijk kun je vanaf 25 juni in de herberg van Ch. GODDERIS de plannen en het lastencohier inkijken van de nieuwe kerk. Het seizoen komt er aan : alleen al aan de zondagse trains de plaisir merk je het: op 29 juni brengen ze niet minder dan 1467 dagjesmensen naar zee. Ze komen niet om die cynische attractie op de Sint Joseph Plaets te begluren : " Te zien - in een klein barakje - een man genaamd Charles OCKIER - oud 29 jaer, zijnde 75 centimeters lang en 93 dik, hebbende een baerd – zoals den felsten sapeur - Ingangsprijs 10 centiem".

Enkele honderden meters daar vandaan lopen graaf en gravin de TALLEYRAND-PERIGORD rond om ook gezien te worden, door de happy-few weliswaar. Voor drie weken hebben ze appartementen afgehuurd in het Hôtel Royal de Prusse waar "madame" zich meerdere keren per dag terugtrekt om van toilet de veranderen.

Juli wordt ongetwijfeld dé topmaand; nog nooit logeerden zoveel toeristen in de zomerse hoofdstad van België. Uit Washington, Stockholm, Warschau, Kopenhagen, Frankfurt komen ze; ook veel Russen die de voorkeur geven aan gemeubileerde optrekjes, vooral in de Capucijnen- en Kapellestraat. Soms voor 6 lange weken, zoals die Romeinse prins ROSPIGLIOSE die met zijn familie en een uitgebreide suite in Hôtel de Flandre van een dolce far niente geniet. Velen bereiken de oostelijke dijk en het Kursaal via de nieuwe ijzeren brug die in het verlengde ligt van de Vlaanderenstraat en wandelen dan ononderbroken door tot aan de grens met Mariakerke (zowat de huidige Parijsstraat). Bij een schitterende zonsondergang is langs de verbrede, bakstenen wandeldijk van alles te beleven : verlichting, "soirées dansantes", vuurwerk, groot bal, een ballon die opstijgt, Duitsers die de nieuwe wals l'Ostendaise "wonderbar" vinden of een verwaande amateur die zich achter de piano zet...

Voor augustus zijn alle hotels en appartementen volgeboekt. De ontgoocheling dat de koning van Pruisen uiteindelijk niet op bezoek komt, is van korte duur want er is ander schoon volk op komst en die zijn de koning te rijk : kroonprins Albrecht van Saksen, de hertog en hertogin D'AUMALE, graaf MENSCHENDORFF-POUILLY (gouverneur van Galicië) of de kroonprins van Denemarken, om het bij die enkele te houden.

Willen die uitgebreid à la carte tafelen, dan moeten ze in de "Rocher De Cancale" zijn bij LANTOINE of in het gerenommeerd café-restaurant "Pavillon des Dunes", bekend om zijn verse vis en Engelse oesters. Minder appetijtelijk is het nieuws dat er dode vissen in de bassins drijven en een ondraaglijke stank verspreiden....

Ook met vakantie is de Oostendse schoolgaande jeugd. Eerst moeten de leerlingen van het Collège Notre Dame de Bon Secours op 18 augustus nog een plechtige prijsuitreiking ondergaan in de salons van het casino. Voor de laureaten is er ondermeer een "prix de calligraphie, de diligence, lecture flamande, de politesse".

De septemberzon schittert maar de westenwind blaast heftig in het gezicht. Het strand is bijna verlaten. Op de dijk paraderen de eerste bontmantels. Veel dames hebben hun garderobe opgeplooid en zijn vertrokken. Hier en daar nog een laatkomer zoals de Prince of Wales die vanaf 7 september logeert in het hotel van M.E. DE PACHTERE, een bekend handelaar. Zijn verloofde, prinses Alexandra van Denemarken, maakt haar opwachting in het groene salon op het gelijkvloers. Tussen de vele doeken hangt een zicht van Heidelberg, precies de plaats waar het paar elkaar voor het eerst ontmoette. Hun wederzijdse blikken spreken liefde. Vele Engelsen haasten zich om in de Witte Nonnenstraat een glimp op te vangen van hun toekomstige soeverein.

15 oktober betekent het einde van het badseizoen, ook van het mooie weer. Overvloedige regens laten kelders onder water lopen. Winkeliers lijden aanzienlijke schade. Na de zondvloed komt een week later nu ook nog de gevreesde storm. In de nacht van 22 oktober moet ter hoogte van Duinkerken de bemanning van de pakketboot "Emeraude" 29 man van een op drift geslagen Engelse driemaster in uiterst moeilijke omstandigheden van boord halen. Een week later wordt visser Louis VAN WYNSBERGHE, net geen 19, over boord geslagen. De familie zal nadien het aangespoelde lijk op het strand van Lombardsijde komen herkennen. Hij is één van de 61 sterfgevallen in de maand oktober waarin precies 61 kinderen het levenslicht zagen.

Oostende, dat al een tijdje aan zijn winterslaap begonnen is, ziet er die 19de november nóg doodsstillert uit : het heeft lichtjes gesneeuwd. Maar de dood loert langs alle kanten. Engeltjes van kinderen en verzwakte jonge moeders voeren een ongelijke strijd in een gevecht om leven of dood. Al maanden plaatst apotheker KOCKENPOO uit de Louisastraat nr. 5 volgende advertentie in de krant. Voor "les femmes débiles (lees : zonder krachten) pendant le temps qu'elles nourrissent leurs enfants" is er nu "Gesundheitsbier" op de markt. Een klein glas bier elke morgen, middag en avond. Prijs : één frank twintig de fles. Ook voor borstlijders....

Maar volksvermaak en cultuur zijn nooit dood te krijgen. Elke zon- en maandag is er vanaf 14 december "prijschieting" in café Pantoeffel; "de prijs van elke scheut is 3 centiemen".

Dinsdag 16 december geeft de harmonie Euterpe n.a.v. 72° verjaardag van koning Leopold I een concert, gevolgd door een bal in de salons van het Casino. Melomanen van Rossini, Donizetti en Meyerbeer komen voor het goede doel : met de medewerking van de Cercle Coecilia gaat de opbrengst naar de noodlijdenden in stad.

Vrijdag 19 december. Een uitzonderlijke storm beukt al 3 dagen ononderbroken op de kust. Opgezweepte golven vegen de zeedijk schoon, de gierende N.W-wind jaagt massa's water in de

stadsgracht. Op het einde van de oostelijke dijk is een menigte op de apocalyps afgekomen en ziet angstig bij momenten een zeil aan de donkergrijze horizon. Een vissersboot wordt dwars door de brug geslagen die van de Kanonnendijk naar het oosterstaketsel loopt. Ten oosten van de Cercle du Phare is een bres geslagen van meerdere meters. Veel ijzeren dijkbalustrades zijn midden door.

Op Kerstavond is de razernij voorbij. Gedurende de hele nacht zijn werklui druk in de weer om met zakjes aarde de bressen te dichten. 50 sloepen zijn nog niet teruggekeerd. Van overal lopen berichten binnen van schade, vergaan of verlies. Ondermeer uit Calais komt de melding dat de "Auguste" (eigenaar F. BAELS) in grote moeilijkheden verkeert; de bemanning is gered. Op Kerstdag meer de "Rosalie" aan met één man minder. De "Stephanie" heeft de kapitein en 2 bemanningsleden van een Hollandse kof gered. De bootsman en de scheepsjongen daarentegen zijn door een hoge golf van de brug weggeslagen. Vóór de havengeul kan een Noorse bark niet binnen; hij maakt teveel water en de zeskoppige bemanning heeft het schip verlaten.

December is inderdaad de donkerste maand van het jaar....

HET ROEMRIJK BEWIND VAN KEIZER KAREL V IN ONZE NATIONALE GESCHIEDENIS

Ons geacht lid, dhr. Eddy BAELS, publiceerde onlangs zijn jongste historisch werk : "Het roemrijke bewind van Keizer Karel V in onze nationale geschiedenis". Met deze publicatie is hij niet aan zijn proefstuk want eerder publiceerde hij een werk over de Oostendse Compagnie en "Oostende onder het Frans bewind" (1982).

Het werkje bevat een 23-tal bladzijden, werd uitgegeven in eigen beheer en kan bekomen worden door storting van 250 Fr. (inclusief port & verzendingskosten) op rekening 384-0975394-46 van E. Baels, Warschaustraat 12/8, Oostende, met uiteraard verwijzing naar voormeld historisch werk.

OSTEND STADION V.C. foto blz. 2001-42

Ingevolge de vele vragen betreffende de dame op de vermelde foto (poserend tussen Albert PAUWELS en Jean LAROYE) kunnen volgende aanvullende gegevens worden verstrekt : Marie, José PIERS was de echtgenote van dhr. LAMPAERT, burgemeester van Zomergem en de zuster van Jan PIERS, ex-burgemeester van Oostende.